

OEESO Werkgelegenheidsvooruitzichten 2011

Samenvatting in het Nederlands

- OEESO Werkgelegenheidsvooruitzichten is het jaarverslag van de OEESO over de situatie op de arbeidsmarkten en de werkgelegenheid in het OEESO-gebied.
- De editie van 2011 biedt een overzicht van de arbeidsmarktsituatie tegen het licht van de recente financiële en economische crisis. Ook al is de werkloosheid gedaald na de recessieve piek, toch is het aantal werklozen in veel landen nog steeds hoog, vooral onder kwetsbare groepen, zoals benadeelde jongeren. Ondanks de fiscale druk is het van groot belang dat er goede regelingen worden getroffen om de grote werkloosheid aan te pakken.
- De recessie van 2008-2009 heeft dienst gedaan als een zware 'stresstest' van het sociale veiligheidsnet in de OEESO-landen. Werkgelegenheidsvooruitzichten 2011 identificeert mogelijk belangrijke leemtes in de inkomensondersteuning van werklozen. Eén van de lessen die door de crisis is geleerd, is dat er iets voor valt te zeggen om de maximumduur van de werkloosheidsuitkeringen tijdens een diepe recessie tijdelijk te verlengen, vooral in landen waarin deze uitkeringen gewoonlijk slechts van korte duur zijn en de toegang tot nooduitkeringen voor langdurig werklozen beperkt is.
- De editie van 2011 analyseert ook de sociale beschermingsprogramma's in opkomende landen en hoe deze zo ontworpen kunnen worden dat ze de werkincentives niet ondermijnen. Een grondige evaluatie van werkloosheidsverzekeringen in Brazilië, geldoverschrijvingen in Zuid-Afrika en de gezondheidszorg in Mexico wijst op het feit dat een betere sociale bescherming in opkomende landen, mits goed ontwikkeld, ook een bijdrage kan leveren tot een beter resultaat op de arbeidsmarkt.
- De editie van 2011 geeft aan dat veel werknemers in OEESO-landen te maken hebben met grote inkomensverschillen van het ene jaar op het andere. Een grote daling van het inkomen van individuen verhoogt het risico dat het huishouden armoede zal lijden en financiële stress zal ondervinden. Maar een progressieve inkomensbelasting en royale werkloosheidsuitkeringen kunnen de gevolgen van een wisselvallig inkomen op het welzijn van het huishouden verminderen. Inkomensbescherming kan de gevolgen van macro-economische schokken voor de werkgelegenheid en voor het inkomen op de korte termijn reduceren. Maar strikte ontslagregelingen worden gewoonlijk in verband gebracht met dualiteit op de arbeidsmarkt, waardoor beleidsmakers een goed evenwicht moeten vinden tussen de tegenstrijdige gevolgen van deze ontslagregelingen.
- Werkgelegenheidsvooruitzichten 2011 geeft aan dat één op de vier werknemers in het OEESO-gebied te hoog opgeleid is voor zijn/haar werk, terwijl ruim één op de vijf te laag opgeleid is. Deze foute uitlijning van het opleidingsniveau wijst echter niet noodzakelijkerwijs op een veel groter probleem, namelijk dat de vaardigheden van werknemers niet aansluiten op de vaardigheden die door de arbeidsmarkt worden gevraagd. Toch heeft ca. 40% van te hoog opgeleide werknemers het gevoel dat ze over de vaardigheden beschikken om meer veeleisende taken uit te voeren. Deze en andere nieuwe bevindingen uit de praktijk vormen de basis voor een beter begrip van de rol die onderwijssystemen, levenslange leerinstellingen en arbeidsmarktbeleidsbepalingen kunnen spelen om ervoor te

zorgen dat werknemers over de vaardigheden beschikken die op de arbeidsmarkt nodig zijn en dat deze vaardigheden worden gekoppeld aan de meest geschikte banen.

ONVOLTOOIDE ZAKEN: INVESTEREN IN JONGEREN

Stimulering van de banengroei is van essentieel belang, maar er moeten ook maatregelen worden getroffen om de structurele problemen op de arbeidsmarkt aan te pakken...

De stimulering van een banenrijke economische groei is de beste manier om langdurige werkloosheid aan te pakken. Maar mogelijk is dat alleen niet voldoende om de verloren gegane kansen aan te pakken die voorafgaand aan de crisis bestonden, toen een betere economische situatie niet in staat bleek te zijn de ongelijkheid op het gebied van inkomen en toegang tot goedbetaalde en productieve banen op duurzame wijze te reduceren. Feit is, zoals staat vermeld in het te publiceren vervolg op het OESO-rapport uit 2008 'Steeds ongelijker?', dat sommige van deze ongelijkheden nog verder zijn toegenomen.

Sommige jonge mensen lopen grote kans dat ze geen aansluiting meer zullen vinden op de arbeidsmarkt en dit risico werd door de crisis nog eens onderstreept...

Met name moet er meer worden gedaan om de arbeidsmarkresultaten voor jongeren, die op onevenredig harde wijze door de recessie zijn getroffen (zoals vermeld in Hoofdstuk 1 van deze editie), op duurzame wijze te verbeteren. Gedurende het eerste kwartaal van 2011 was het werkloosheidscijfer voor jongeren (van 15 tot 24 jaar) 17,4% in het OESO-gebied, vergeleken met 7% voor volwassenen (van 25 jaar en ouder).

Maar deze gegevens over werkloosheid onder jongeren wijzen slechts op een deel van de problemen die jongeren op de arbeidsmarkt ondervinden. Over het algemeen geldt dat jongeren die niet werken of geen onderwijs volgen, kans lopen op afzondering en uitsluiting van de arbeidsmarkt, en deze kans wordt groter naarmate ze langer niet actief zijn. In het vierde kwartaal van 2010 maakte deze groep 12,6% uit van alle jongeren van 15-24 jaar in de 30 OESO-landen waarvoor gegevens beschikbaar waren, en dit cijfer is hoger dan de 10,6% in 2008. Dit vertegenwoordigt 22,3 miljoen jongeren, waarvan 14,6 miljoen inactief waren en niet studeerden en 7,7 miljoen werkloos waren.

Binnen de context van een zwak banenherstel, loopt een groot en stijgend percentage jongeren, zelfs jongeren die in goede tijden een baan zouden hebben gevonden, het risico van langdurige werkloosheid of inactiviteit, met mogelijk negatieve gevolgen voor hun loopbaan op de lange termijn. Deze risico's bestaan uit problemen bij het vinden van werk op de lange termijn en hardnekkige verschillen in salaris vergeleken met andere jongeren. Schoolverlaters zullen het de komende jaren moeilijker krijgen om werk te vinden vergeleken met vorige generaties.

Het aanpakken van uitsluiting van jongeren uit de arbeidsmarkt is een bekend probleem zonder eenvoudig oplossing...

Het probleem van een slecht resultaat op de arbeidsmarkt voor sommige groepen jongeren is niets nieuws en is al jaren een probleem waar regeringen zich over hebben gebogen. Feit is dat de jongerenproblematiek telkens opnieuw zijn kop opsteekt in de verslagen van de OESO over het werkgelegenheidsbeleid van de afgelopen 50 jaar.

Duidelijk is dat er geen snelle oplossing bestaat om alle jongeren van een goede start op de arbeidsmarkt te voorzien. Sommige landen presteren beter dan andere, maar ze staan allemaal voor de uitdaging om iets te doen aan de hardnekkige groep jongeren die geen toegang heeft tot de arbeidsmarkt. Een betere banencreatie is een belangrijk onderdeel van de oplossing, maar is niet voldoende, tenzij er daarnaast andere maatregelen worden getroffen. In het OESO rapport uit 2010 'Off to a Good Start? Jobs for Youth' staat een overzicht van de belangrijkste lessen die uit een onderzoek naar 16 landen zijn geleerd. Het rapport bevat een groot aantal goede richtlijnen waarmee jongeren geholpen worden om de eerste stap op de arbeidsmarkt te zetten.

In principe is een tweedelige aanpak nodig: aan de ene kant de verwijdering van de onderliggende structurele barrières voor een betere introductie van jongeren op de arbeidsmarkt en aan de andere kant het aanpakken van de door de crisis aangewakkerde groei van het aantal jongeren dat niet werkt of studeert.

Er moeten maatregelen getroffen worden om structurele problemen aan te pakken...

Allereerst moeten er beleidsbepalingen worden vastgesteld om ervoor te zorgen dat alle jongeren voortaan een beter begin maken op de arbeidsmarkt. Er moeten 'preventieve' maatregelen worden getroffen om het onderwijs en de verzorging in de kinderjaren te verbeteren, vooral voor kinderen uit minder draagkrachtige gezinnen en in benadeelde situaties. Willen ze echt effectief zijn, moeten deze maatregelen gedurende de volledige leerplichttijd worden voortgezet. Dit zorgt er ook voor dat minder jongeren zonder diploma de school verlaten.

Deze maatregelen moeten worden aangevuld door initiatieven om voor een betere koppeling te zorgen tussen de vaardigheden die jongeren aanleren en de vaardigheden die op de arbeidsmarkt nodig zijn. Zoals in Hoofdstuk 4 van deze editie staat vermeld, is een groot deel van de jongeren te hoog opgeleid voor het werk dat ze doen, ook al daalt dit percentage gewoonlijk met de leeftijd. Een reductie van ongecoördineerde vaardigheden vraagt om een groter reactievermogen van onderwijssystemen om hun aanbod te veranderen en een versterking van onderwijskeuze, bijvoorbeeld door betere kansen gericht op beroepsopleiding en -opleidingen.

Tot slot moeten de barrières voor het tewerkstellen van jongeren ook verwijderd worden. Vooral zeer gesegmenteerde arbeidsmarkten die het gevolg zijn van te strikte regelingen inzake permanente arbeidscontracten, zorgen ervoor dat opstartbanen voor de korte termijn niet langer dienst doen als een opstapje naar een meer stabiele baan, maar een eindpost worden. Als het minimumloon te hoog is vergeleken met de gemiddelde lonen, werkt dit ook averechts, omdat werkgevers geen onervaren jongeren met weinig vaardigheden zullen werven. Daarom hebben sommige landen lagere minimumlonen voor jongeren.

En ondanks de fiscale druk is het van groot belang voldoende middelen in te zetten voor kosteneffectieve maatregelen om de grote stijging van de jongerenwerkloosheid aan te pakken...

Ook moeten er beleidsbepalingen komen die iets doen aan de stijging van de jongerenwerkloosheid als gevolg van de recente economische en financiële crisis. Gezien het feit dat veel landen onder steeds grotere druk komen te staan om voor fiscale consolidatie te zorgen, is het belangrijk dat overheden prioriteit geven aan kosteneffectieve initiatieven om de resultaten op de arbeidsmarkt voor jongeren te verbeteren. De beleidsbepalingen moeten daarom gericht zijn op de meest benadeelde groepen, waaronder langdurig werklozen en mensen die grote kans lopen op uitsluiting van de arbeidsmarkt.

Programma's die helpen bij het zoeken naar werk blijken de meest kosteneffectieve vroege maatregelen voor jongeren, die geëvalueerd en klaar zijn om aan het werk te gaan. Een tijdelijke verbreding van het sociale veiligheidsnet kan ook van groot belang zijn om armoede onder werkloze jongeren te voorkomen. Zoals vermeld in Hoofdstuk 3 van deze editie, is een wisselvallig inkomen een groot probleem voor jonge werknemers. Sommige landen hebben ook salarissubsidies geïntroduceerd om werkgevers aan te moedigen werkloze jongeren met weinig vaardigheden aan te trekken. Teneinde de bekende negatieve gevolgen van deze subsidies te voorkomen (bijv. tewerkstellingen die ook zonder de subsidies hadden plaatsgevonden), moeten deze subsidies goed gericht zijn, bijvoorbeeld op kleine en mediumgrote ondernemingen of op leerlingcontracten. Mogelijk bestaat in veel landen ook de behoefte om kansen voor 'studeren en werken'-programma's uit te breiden. Denk hierbij aan het leerlingwezen en andere dubbele beroepsopleiding- en opleidingsprogramma's.

Tot slot moet er meer intensieve, corrigerende hulp worden gegeven aan jongeren die de grootste kans op sociale uitsluiting lopen. Vaak is het zo dat programma's om deze jongeren weer in de klas te krijgen niet functioneren. Vaak zijn opleidingen die buiten traditionele scholen worden georganiseerd, in combinatie met regelmatige blootstelling aan werkervaring en mentoring door volwassenen een betere oplossing voor deze jongeren die geen aansluiting in de maatschappij hebben.

Investering in jongeren is een belangrijke beleidsdoelstelling voor een betere economisch en sociaal resultaat op de lange termijn voor iedereen.

Investering in jongeren, zodat ze een betere start krijgen op de arbeidsmarkt moet een belangrijke beleidsdoelstelling zijn. Anders bestaat er een grote kans op hardnekkige of groeiende groepen jongeren die achter blijven, weinig kansen op de arbeidsmarkt hebben en daardoor ook weinig kans op een goed inkomen. Binnen de context van de vergrijzing kunnen OESO-economieën en maatschappijen zich de grote economische en sociale kosten van een dergelijke situatie gewoonweg niet veroorloven.

© OECD

Deze samenvatting is geen officiële OESO-vertaling.

Reproductie van deze samenvatting is toegestaan, mits het OESO-copyright en de titel van de oorspronkelijke publicatie worden vermeld.

Meertalige samenvattingen zijn vertaalde uittreksels van OESO-publicaties die oorspronkelijk in het Engels en Frans zijn gepubliceerd.

Deze zijn gratis te verkrijgen via de Online Bookshop van de OESO www.oecd.org/bookshop

Neem voor meer informatie contact op met de eenheid OECD Rights and Translation, Public Affairs and Communications Directorate op, rights@oecd.org of per fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Bezoek onze website www.oecd.org/rights

